

Utrikesförvaltningen

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet beslutade vid sitt sammanträde den 21 september 2017 att ge utrikesutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 2017/18:1 utgiftsområde 1 och motioner i de delar som rör utrikesförvaltningen. Den 19 oktober 2017 gav kabinetssekreterare Annika Söder utskottet preliminär information om Utrikesdepartementets ekonomi och utrikesförvaltningens utveckling. Kabinetssekreteraren anförde att Utrikesdepartementets budget var i balans. Som exempel på effektiviseringar nämnde kabinetssekreteraren att det fanns ett pilotprojekt som såg över möjligheterna att flytta administrativ verksamhet från små utlandsmyndigheter till utrikesförvaltningen i Stockholm.

I detta yttrande väljer utskottet att lämna synpunkter på anslaget 4:1 Regeringskansliet m.m. inom utgiftsområde 1 och på följande motioner i de delar de rör anslaget 4:1 Regeringskansliet m.m.: 2017/18:2524 av Jonas Millard m.fl. (SD, -), 2017/18:3095 av Tuve Skånberg m.fl. (KD), 2017/18:3695 av Per-Ingvar Johnsson och Johan Hedin (båda C), 2017/18:3770 av Beatrice Ask m.fl. (M) och 2017/18:3822 av Tina Acketoft m.fl. (L). Utskottet lämnar dessutom synpunkter på motion 2017/18:530 yrkande 2 av Yasmine Posio Nilsson m.fl. (V) och motion 2017/18:2008 av Anders Hansson (M). Dessa motioner rör Sveriges representation i andra länder.

Utskottets överväganden

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar drygt 7 779 miljoner kronor för 2018 till anslaget 4:1 Regeringskansliet m.m. Anslaget får användas för Regeringskansliets förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för utrikesrepresentationen, kommittéväsendet och gemensamma ändamål (hyror, kapitalkostnader m.m.).

Utrikesrepresentationen bestod den 1 augusti 2017 av 107 utlandsmyndigheter, varav 92 ambassader, 8 konsulat samt 7 representationer och delegationer. En ambassad i Beirut är under etablering. Dessutom har Sverige drygt 340 honorärkonsulat.

Från och med den 1 januari 2000 t.o.m. den 1 augusti 2017 har regeringen beslutat att öppna 25 ambassader, 5 karriärkonsulat och en delegation. Under samma period har regeringen beslutat att stänga 21 ambassader och 7 karriärkonsulat.

Motionerna

Anslagsfrågor

I motion 2017/18:2524 av Jonas Millard m.fl. (SD, -) anförs att anslaget 4:1 Regeringskansliet bör minskas med 450 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag. I motionen anförs att det finns betydande utrymme för effektiviseringar inom Regeringskansliet.

Kristdemokraterna anför i motion 2017/18:3095 av Tuve Skånberg m.fl. att anslaget 4:1 Regeringskansliet m.m. bör minskas med 288 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag för att uppnå en effektivare statlig förvaltning.

Centerpartiet anför i motion 2017/18:3695 av Per-Ingvar Johnsson och Johan Hedin att anslaget 4:1 Regeringskansliet m.m. bör minskas med 311 miljoner kronor jämfört med regeringens anslag.

Moderaterna anför i motion 2017/18:3770 av Beatrice Ask m.fl. att anslaget 4:1 Regeringskansliet m.m. bör minskas med 102 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag.

Liberalerna anför i motion 2017/18:3822 av Tina Acketoft m.fl. att anslaget 4:1 Regeringskansliet m.m. bör minskas med 41 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag.

Sveriges representation i andra länder

I kommittémotion 2017/18:530 yrkande 2 av Yasmine Posio Nilsson m.fl. (V) föreslås att Sveriges diplomatiska närvaro i Latinamerika ska stärkas.

I motion 2017/18:2008 av Anders Hansson (M) framhålls vikten av ett utökat samarbete mellan Sverige, Danmark och Norge när det gäller ambassader, representationer, delegationer och konsulat.

Utskottets ställningstagande

Sveriges utlandsmyndigheter är instrumentella för genomförandet av vårt lands utrikes-, bistånds- och näringspolitik. Enligt utskottet behöver Sverige en effektiv och väl rustad utrikesförvaltning både i Stockholm och på plats ute i världen för att kunna förstå politiska och ekonomiska skeenden i världen och för att upprätthålla relationer som ligger till grund för samarbete inom utrikespolitik, utvecklingssamarbete och andra viktiga områden med andra länder, regioner och multilaterala organisationer.

Med anledning av ett motionsyrkande om att Sveriges diplomatiska närvaro i Latinamerika ska stärkas vill utrikesutskottet påminna om att det enligt regeringsformen är regeringen, eller de myndigheter som ligger under regeringen, som beslutar om Regeringskansliets och utrikesförvaltningens organisation och fördelningen av resurser inom utrikesförvaltningen. Det åligger dock regeringen att löpande samråda med riksdagen om den strategiska utvecklingen av Sveriges utrikesrepresentation. Sveriges internationella relationer påverkas av om en utlandsmyndighet öppnas eller stängs. Sådana beslut bör därför vara långsiktiga och bygga på väl förankrade strategier. I enlighet med detta anser utskottet att regeringen bör återkomma till riksdagen när det finns information om eventuella förändringar i utlandsorganisationen.

Med anledning av att en motion framhåller vikten om ett utökat samarbete mellan Sverige, Norge och Danmark när det gäller ambassader, representationer, delegationer och konsulat, konstaterar utskottet att Utrikesdepartementet löpande undersöker möjligheterna till samlokalisering med andra länder, inte minst de nordiska. Det finns på 28 orter någon form av nordisk administrativ samverkan. Bland annat har den administrativa integrationen kommit långt i Yangon och Dhaka. Det förekommer även diskussioner mellan Sverige, Norge och Danmark om att dela ambassadlokaler i Islamabad. Med hänvisning till det anförda anser utrikesutskottet att konstitutionsutskottet bör avstyrka motionerna 2017/18:530 yrkande 2 och motion 2017/18:2008.

Inom ramen för anslaget 4:1 Regeringskansliet m.m. föreslås i budgetpropositionen för 2018 att medel tillförs utrikesförvaltningen (och Regeringskansliet) för ökade säkerhetskostnader. Vidare föreslås att utrikesförvaltningen får ökat anslag för att hantera ökade ärendemängder och för att förstärka handläggningen av biståndsfrågor. I flera motioner föreslås en minskning av anslaget 4:1 Regeringskansliet m.m. Utskottet konstaterar att flertalet av motionsförslagen om minskningar inte har specificerats när det gäller utrikesförvaltningens del av anslaget.

Den 19 oktober 2017 gav kabinetssekreterare Annika Söder utskottet preliminär information om Utrikesdepartementets ekonomi och utrikes-

förvaltningens utveckling. Kabinetssekreteraren anförde att Utrikesdepartementets budget var i balans. Som exempel på effektiviseringar nämnde kabinetssekreteraren att det fanns ett pilotprojekt som såg över möjligheterna att flytta administrativ verksamhet från små utlandsmyndigheter till utrikesförvaltningen i Stockholm.

I avvaktan på riksdagens beslut om anslag har Utrikesdepartementet preliminärt föreslagits få 2,9 miljarder kronor för budgetåret 2018. Detta föreslagna belopp skulle utgöra ca 37 procent av anslaget 4:1 Regeringskansliet m.m. Utskottet konstaterar att antalet medarbetare inom Regeringskansliet i september 2017 uppgick till omkring 3 800 personer, varav ca 770 var anställda inom utrikesförvaltningen (exklusive kommittéanställda och lokalanställda vid utlandsmyndigheterna). Utrikesdepartementets andel motsvarade då ca 20 procent av de anställda inom Regeringskansliet.

Utskottet har inga invändningar mot regeringens förslag till medelstillsdelning för anslaget 4:1 Regeringskansliet m.m. och anser därmed att konstitutionsutskottet bör avstyrka motionerna 2017/18:2524, 2017/18:3095, 2017/18:3695, 2017/18:3770 och 2017/18:3822 i de delar de rör anslaget 4:1 Regeringskansliet m.m.

Stockholm den 9 november 2017

På utrikesutskottets vägnar

Kenneth G Forslund

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Kenneth G Forslund (S), Karin Enström (M), Olle Thorell (S), Sofia Arkelsten (M), Markus Wiechel (SD), Margareta Cederfelt (M), Pyy Niemi (S), Kerstin Lundgren (C), Pernilla Stålhammar (MP), Krister Örnfjäder (S), Birgitta Ohlsson (L), Sofia Damm (KD), Maria Andersson Willner (S), Sotiris Delis (M), Lotta Johnsson Fornarve (V) och Marie-Louise Rönnmark (S).

Avvikande meningar

1. Utrikesförvaltningen (SD)

Markus Wiechel (SD) anför:

Vi konstaterar att Sverigedemokraternas budgetförslag skiljer sig från regeringens förslag, bl.a. när det gäller anslaget 4:1 Regeringskansliet m.m. Regeringen med sitt regeringskansli bör i egenskap av styrande föregå med gott exempel och klara sig med mindre medel. Vi kan biträda flertalet av de transfereringar mellan utgiftsområden och anslag som föreslås men tvingas tyvärr konstatera att ytterligare en negativ effekt av den hittills förda politiken är att säkerhetshöjande åtgärder måste vidtas. Rent generellt anser vi dock att en regering där antalet avgjorda regeringsärenden stadigt sjunker samtidigt som den vanligast förekommande ärendetypen är anställningsärenden torde ha betydande utrymme för effektiviseringar.

2. Utrikesförvaltningen (C)

Kerstin Lundgren (C) anför:

Jag anser att motion 2017/18:3695 ska tillstyrkas i de delar som den rör anslaget 4:1 Regeringskansliet m.m. Jag väljer här att enbart kommentera de delar som direkt berör utrikesförvaltningen. Med hänsyn till att regeringen har begärt ett större tillskott av medel för fredsfrämjande anser Centerpartiet att tidigare medelsökningar för medling och konfliktförebyggande ska dras in. Centerpartiet föreslår även att den tidigare anslagsökningen för främjandeinsatser avbryts. I dessa delar kan anslaget till utrikesförvaltningen direkt beröras. Ytterst är det dock regeringen som beslutar om fördelningen av de sammantagna besparingar som föreslås för anslaget 4:1 Regeringskansliet.

3. Utrikesförvaltningen (L)

Birgitta Ohlsson (L) anför:

Liberalerna föreslår att pris- och löneomräkningen för 2018–2020 justeras ned med 20 procent, vilket får konsekvenser bl.a. för utrikesförvaltningen. Jag anser därför att utskottet i sitt yttrande bör tillstyrka motion 2017/18:3822 i berörd del.

4. Utrikesförvaltningen (KD)

Sofia Damm (KD) anför:

Jag konstaterar att Kristdemokraternas budgetförslag skiljer sig från regeringens förslag, bl.a. när det gäller anslagen 4:1 Regeringskansliet och 5:1 Länsstyrelserna m.m. Jag står naturligtvis bakom Kristdemokraternas motion men hänvisar när det gäller anslagen 4:1 Regeringskansliet m.m. och 5:1 Länsstyrelserna m.m. till konstitutionsutskottets behandling.